

Monumentnummer*: 517120

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 18 november 2002
Kadaster deel/nr 82697/96

Woonplaats* Bergen op Zoom
Gemeente* Bergen op Zoom
Provincie* Noord-Brabant

Locatiennaam Bergen op Zoom
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Bergen op Zoom
Sectie* H
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 5875

Omschrijving**

Inleiding.

Het ALGEMEEN BURGER GASTHUIS werd in 1880-1881 gebouwd in opdracht van het college van regenten van het Algemeen Burger Gasthuis. Het werd gebouwd in Neo-Romaanse stijl naar ontwerp van architect C.P. van Genk. Het was één van zijn eerste grote opdrachten en tevens één van zijn hoofdwerken. De bijbehorende kapel aan de achterzijde werd bij latere aanbouwen gesloopt. Het interieur van het heden als verpleeghuis dienende gebouw is vereenvoudigd en daardoor van geringe cultuurhistorische waarde.

Omschrijving.

Het tweelaagse blok heeft een U-vormige plattegrond met centrale risaliet met topgevel en telt in totaal zeventien travereën. De zijvleugels en de middenrisaliet nemen daarvan elk drie voor hun rekening. De zijvleugels zijn gedekt door een schilddak, de middenpartij en topgevel door een zadeldak met zwarte Romaanse dakpannen. Het onderkelderde pand is opgetrokken uit machinale baksteen op een hardstenen plint en heeft vensterdorpels met klosjes onder de zesruits rondboogramen. Met gele en lichtrode baksteen worden rond de bogen accenten gelegd. De gevels worden horizontaal geleed door een gewitte cordonlijst met dubbele zaagtandlijst en een speklaag ter hoogte van de bovendorpels. De rondboog van de ingangspartij wordt gesteund door twee zuiltjes met teerlingkapitelen. In de gewitte boog die de zuilen verbindt is de naam: "Algemeen Burger Gasthuis" aangebracht. Boven de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ingang bevindt zich een dubbele zaagtandlijst en wordt de hardstenen cordonlijst gebogen met de vorm van de rondboog mee. De ingang ligt verder terug in een portaal met tongewelf. De vleugel deur is voorzien van kussens, rozetten, een brievenbus en deurknoppen met decoraties. Het bovenlicht is romaniserend. In het gedeelte van de topgevel boven de cordonlijst vertoont de risaliet een hoge centrale rondboognis waarbinnen rondboognissen rondom de gekoppelde vensters van de eerste etage en de zolder. Het middelste venster is voorzien van een oculus en een teerlingkapiteel. De vensters van de ingang en de zijvleugel zijn in een nis met gewitte blok- en boogdecoratie geplaatst, de overige vensters hebben deze aankleding niet. De geprofileerde kroonlijst rust op klossen. Deze vorm wordt ook in de centrale topgevel doorgezet. Die wordt bekroond door een opengewerkte driekwartcirkel met het jaartal 1881. De zijgevels tellen vijf traveeën en zijn sober van vormgeving. Eerst twee dichtgezette rondboogramen met sierkroonlijst. Bij de laatste drie traveeën hebben de getoogde zes- en vierruitschuifvensters een getoogde afsluiting. De achtergevel is ongedecoreerd en deels gepleisterd. De vensters zijn er deels veranderd en verkleind. Het interieur bevat een tochtportaal met kleine ronde stucrozet. De structuur van het gebouw is op de begane grond nog gedeeltelijk herkenbaar. Bijzondere elementen van het gebouw zijn twee historische trappen en de (van de begane grond afkomstige) uitmonstering van de regeentenkamer.

Waardering.

Het pand is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een sociale en geestelijke ontwikkeling en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de gestichten. Het Neo-romaanse gebouw is van belang voor de architectuurgeschiedenis en in het oeuvre van de architect Van Genk. Het is van belang vanwege de ornamentiek en voor het aanzien van de stad. Het gebouw is belangrijk vanwege de gaafheid van het exterieur en in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de stedelijke omgeving. Het vroegere gasthuis is van belang vanwege architectuurhistorische, functionele en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sociale zorg, liefdadigheid

Functie

Gasthuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument